

Verdraag elkaar en vergeef elkaar – en vit niet op elkaar

Preek n.a.v. Kol. 3: 13 en 20

Ds. Maarten van Loon, november 2015

Liturgie

Votum en zegengroet

Zingen: LvK gezang 460: 1, 2

Wet

Lezen: Deuteronomium 6: 4-9

Tien Geboden

Zingen: Psalm 78: 1, 2

Gebed

Lezen: Kolossenzen 3: 12-21

Zingen: Psalm 133 (levensliederen)

Filmpje met uitspraken van kinderen van groep 1 t/m 6 over wat liefde inhoudt

Preek n.a.v. Kolossenzen 3: 13 en 20

Zingen: Opwekking 378

Gebed

Collecte

Zingen: GKB gezang 143 ('Een vaste burcht' i.v.m. Hervormingsdag)

Zegen

Preek

[1=zwart] “Wat een mooie tekst!” “Zo lieflijk.” “Zo heerlijk positief!”

Dat waren een paar reacties in het brainstormgroepje uit mensen uit wijk 1 en 2.

Vers 14 wordt dan ook nogal eens als trouwtekst gekozen:[2]

“En bovenal, kleed u in de liefde, dat is de band die u tot een volmaakte eenheid maakt!”

Nou, dat snap je – dat stellen bij deze tekst uitkomen. Ik heb dan ook al drie keer een trouwpreek mogen maken over deze tekst. Nou - dat kan prima. Je kunt dit gedeelte absoluut op het huwelijk toepassen. Of op ons thema van vandaag: huwelijk en gezin.

[3=zwart] Maar ik vind het wel heel belangrijk om meteen aan het begin te zeggen: *daar gaat het hier dus niet speciaal over!* Paulus spreekt hier heel in het algemeen. Die ‘u’ [of eigenlijk gewoon ‘jullie’

meervoud dus] – dat zijn wij allemaal.[4] *Hier wordt de hele gemeente, het hele huisgezin van God aangesproken.*

Dus: wat Paulus hier namens God zegt, is dus voor *alle* onderlinge, intermenselijke relaties bedoeld. Ik benoem dit expres even. Want niet iedereen is getrouwd. Misschien had je het graag gewild. Maar nooit een geschikte partner ontmoet. Of misschien ben je niet meer getrouwd. Is je man of vrouw overleden. Of misschien ben je gescheiden. En denk je: “Jezus uitstralen in m’n huwelijk en gezin – mooie, lieflijke tekst erbij – maar mijn huwelijk is naar de knoppen.” En niet iedereen leeft in gezinsverband. Sommigen hier hebben pleegouders waar ze een plekje in het gezin hebben gekregen. Misschien had je graag kinderen gehad, maar is dat niet gebeurd. [Tussen twee haakjes: vanmiddag zal ds. de Jong preken over het ongetrouwd zijn.]

[5=zwart]Op allerlei manieren kan het thema van vandaag dus confronterend zijn. Het is goed om ons dat te realiseren en dit ook een plekje te geven als je vanavond of op een andere moment met elkaar in de groep over dit onderwerp in gesprek gaat. Probeer het dan zo te doen dat iedereen kan doen.

En wat de tekst uit Kolossenzen betreft: die gaat dus iedereen aan! Vanmorgen wil ik dan ook deze tekst niet alleen op huwelijk en gezin betrekken, al krijgt dit wel de nadruk.

* * *

Voor we naar vers 13 en 20 gaan, wil ik graag even stilstaan bij het prachtige begin van dit gedeelte:[6] “Omdat God jullie heeft uitgekozen, omdat jullie zijn heiligen zijn en Hij jullie liefheeft ...” Hier zit de sleutel tot alles wat volgt.

Uitgekozen: God kiest, dat wil zeggen, Hij laat zijn oog vallen op jou: jij, jij, jij, jij mag bij Mij horen. Ik maak jullie samen tot mijn *heiligen*. Dat is [oorspronkelijke betekenis]: apart gezet. God zet ons op zijn weg. Hij *houdt* van ons. En – dat staat even verderop in vers 14 – Hij vergeeft ons of sterker nog: [6.1]heeft ons vergeven.

Hier klinkt Gods genade voor zondaren = mensen met fouten, (ernstige) gebreken enz. Genade – zomaar, voor niets. Zonder dat je het verdiend hebt. Het overkomt je. Gos verkiezing is die Kolossenzen overkomen. En ons ook. En nu zijn we hier, in Gods huisgezin.

Dit is echt heel belangrijk. Wat zie je als je in de spiegel kijkt? Ik hoop dat je jezelf zo ziet[7]: als iemand die zonder dat je het verdiend hebt, toch genade ontvangt, vergeving krijgt. Het is belangrijk dat je elke dag je realiseert dat je als mens een zonder bent, dat is: iemand met fouten en gebreken, onvolmaakt - maar dan wel een zondaar die van genade en vergeving mag leven. Iemand van wie God houdt. Iemand van wie Hij zegt: “Jij bent van Mij! Ik heb je bij je naam geroepen.” Eigendom van Jezus Christus. Dat dit ondanks wie je van jezelf bent, zo is.[8]

Dit is een heel belangrijk [zelf]inzicht. Hier kan het Bijbelse mensbeeld je enorm helpen. Er wordt nog wel eens gezegd dat het te somber is[8.1]. De mens neergezet of zelfs weggezet als zondaar. Nou, daar ben ik het niet mee eens. Ik denk a) dat het realistisch[8.2] is [het is gewoon zo!!] en b) de zin is niet af: je moet altijd in één adem de genade noemen[8.3]: ik ben een zondaar, maar dan wel een die van

genade mag leven. Dus niet weggezet! Juist omdat dat zo is, kan ik het onder ogen zien en kan ik, durf ik te zeggen, te erkennen: ik ben net zo goed een zondaar, in dat opzicht sta ik op dezelfde hoogte als ieder ander mens[8.4], en dus ook mijn m/v/k. Ik heb net zo goed mijn fouten en gebreken. Allemaal, ik ook dus, zitten we in 't zelfde schuitje. Maar ondanks alles: de Heer verdraagt mij, ja, Hij houdt zelfs van mij en vergeeft mij.

En juist dat geeft ruimte om anderen te verdragen en te vergeven.[9] Ja, dat staat hier toch maar in dit "lieflijke" gedeelte: *verdragen* en *vergeven*. Helemaal niet van die mooie woorden. Woorden die in een ideale wereld niet zouden bestaan. Daar zouden we elkaar niets te *verwijten* hebben – dat woord klinkt hier ook. Maar we leven in een wereld waarin er wél dingen te verwijten zijn, waarin we dingen moeten verdragen en waar vergeving nodig is.

[10]Verdragen en vergeven – juist die twee worden genoemd als uitwerking bij dat mooie beeld dat Paulus hier gebruikt. Het is dus geen tussenopmerking of zo[10.1]. In onze vertaling kan dat zo lijken. Maar het is hier juist de uitwerking van wat Paulus zegt over het innig medeleven, bescheidenheid en goedheid, zachtmoedigheid en geduld en het overkoepelende: de liefde. Vers 12-14 is eigenlijk één lange zin[10.2]. En vers 13 werkt al die mooie dingen uit: hoe doe je dat nou, je kleden in innig medeleven, bescheidenheid en goedheid, zachtmoedigheid en geduld en liefde? Nou, even wat letterlijker weergegeven: "door elkaar steeds te verdragen en te vergeven zoals de Heer jou vergeven heeft".

De vrucht van de Geest, de houding van Jezus – want die herken je hier – die komt uit in: elkaar verdragen en vergeven. En inderdaad, als je 1 Kor. 13 erbij pakt – dat prachtige hoofdstuk over de liefde – wat wordt daar dan o.a. van de liefde gezegd?[10.3] Alles verdraagt ze en ze rekent het kwaad niet aan, dus: vergeeft.

[11]Even kort over de liefde [we zagen en hoorden de kinderen er al iets over zeggen]. De Bijbel heeft daar namelijk een eigen woord voor en dat is het woord, misschien ken je het: *agapè*. Dat is opvallend, want er waren best andere woorden in omloop. Die gebruikt de Bijbel dus niet, maar in plaats daarvan telkens het woord *apagè*. En dat staat voor[11.1] belangeloze liefde. Liefde die niet op zichzelf gericht is maar de ander zoekt. Diens belang. En zich daar desnoods voor opoffert. Zichzelf wegcijfert. (In)slukt. Zoals Jezus dat heeft gedaan[11.2]. En zoals dat bij God werkt, zoals Jezus het deed, belangeloos en opofferend, gericht op die ander, zo wil God ook dat het bij ons werkt.[11.3]

In het algemeen dus. Maar nadrukkelijk ook in het huwelijk. Daar is natuurlijk ook sprake van andersoortige liefde. "Ik houd van je omdat je zo leuk bent; omdat je me zo goed aanvult; omdat je zo leuke humor hebt" of noem maar op. Maar ... als het erop aan komt, dan staat er in de Bijbel: mannen, heb *apagè* voor je vrouw. Zo staat het hier in vers 19. In Efeze 5 wordt dit uitgewerkt en dan zie je heel duidelijk dat het een opofferende liefde is:[12]

Mannen, heb uw vrouw lief, zoals Christus de kerk heeft liefgehad en zich voor haar heeft prijsgegeven om haar te heiligen, haar te reinigen met water en woorden en om haar in al haar luister bij zich te nemen, zodat ze zonder vlek of rimpel of iets dergelijks zal zijn, heilig en zuiver. Zo moeten mannen hun vrouw liefhebben, als hun eigen lichaam.

Als je er even over nadenkt: wat een prachtige vergelijking is dit! En wat een prachtige opdracht om elkaar zó lief te hebben. Dan straal je Jezus uit – naar elkaar, naar je kinderen en ook naar je omgeving. Want ik denk dat je gerust mag zeggen dat dit een wederzijdse opdracht is in het huwelijk. Om elkaar

te willen dienen. Om jezelf weg te cijferen waar en wanneer dat nodig is. Want Christus deed dat immers ook voor jou? En het houdt net zo goed in dat je dingen van elkaar verdraagt. Dat je elkaar dingen vergeeft. Dat je niet opspeelt.

Zo kom ik weer terug bij die oproep, die dus een uitwerking van de liefde is: *verdraag elkaar en vergeef elkaar*. [13]Paulus schetst dus echt geen ideaalbeeld [zoals op plaatje – modelgezin]. Alsof je als christenen altijd in harmonie leeft. Alsof het in de huwelijken en gezinnen altijd pais en vree is. [14=zwart]Hij, Paulus, en God weet wel beter. En wij ook. [daarom dus plaatje met dat ‘modelgezin’ gauw weg] Maar dan maakt het wel uit hoe je daar mee omgaat. Wat je doet als je iemand iets verwijt. Daar geeft Paulus dus aanwijzingen voor.

Het eerste is dus: **verdragen**. [15]

En dan gaat het ook echt om dingen die niet goed zijn. Waar je terecht commentaar op kunt hebben. Wat je een ander kunt verwijten. En nou staat hier niet: zeg er niks van, bespreek het niet. Verdragen betekent op het moment zelf: slikken. Niet opspelen. Het niet laten escaleren. Maar het betekent niet per definitie: voorgoed inslikken. Soms wel trouwens. Ik las ergens deze wijze opmerking: [15.1]sommige problemen zijn het waard ze aan de orde te stellen, zodat je tot een oplossing kunt komen. Andere kun je maar beter laten rusten. Niet zo belangrijke dingen zullen door de tijd vanzelf overwaaien. Je blaast ze zo weg. En dat is beter dan ze ‘op te blazen’.

[16=zwart]Thuis barst vaak de bom. Zo gaat dat. Je hebt een rotdag gehad op school of je werk. Het zit tegen. Je bent chagrijning. En wie krijgt ervan langs? Je man, vrouw, je vader, moeder, je kinderen, je vrienden misschien. Iha: de mensen met wie je het meest intiem omgaat, die je het meest na staan. En dan zegt Paulus: verdraag dat. Ik heb het nu natuurlijk niet over de situatie dat dit elke dag het geval is en als er alleen maar negativiteit is, als het uit de klauwen loopt. Dus even afgezien daarvan, je weet immers: mijn m/v/k is niet volmaakt. Net zo’n zondaar als ik, uit hetzelfde hout gesneden. [daarom stonden we daar ook uitgebreid bij stil] En als het om je kinderen gaat: bij het doopvont is juist dat de eerste doopvraag: “Erken je dat wij en onze kinderen [ja, jijzelf dus ook, niet alleen je kind] in zonde ontvangen en geboren zijn?” [vraag gaat verder] Nou, denk daar maar aan als je een sneer krijgt van je puber. Zie in je kind jezelf maar weerspiegeld. Immer: jouw vlees en bloed. Denk daar maar aan als je voor rotte vis wordt uitgemaakt. Is dat goed? Nee. En is het feit dat jij als puber een nog niet helemaal volledig ontwikkelde kwab in je hersenen hebt die maakt dat je zo doet een excuus? Natuurlijk niet. Trouwens, dat weet je zelf ook heel goed. Op andere plekken doe je het ook niet. Dus: slinger als puber niet alleen maar lelijke dingen naar het hoofd van je ouders, probeer het sowieso te voorkomen, maar laat ze ook merken dat je ze [toch!] waardeert. Of doe het alsnog als je inmiddels/net uit de pubertijd bent.

Tja, als ouders moet je soms best wat slikken. En terwijl jij als ouder het nog bezig bent om het zo goed en zo kwaad als dat gaat te slikken, komt je puber alweer beneden en zegt: “hoi mam, wat eten we vandaag?” of “heb je m’n sportsokken ergens gezien?” – alsof er niks gebeurd is. Maar misschien is dat wel een moment om het te bespreken. Als je zelf ook weer wat tot bedaren bent gekomen. “Hé joh, jij bent het kennelijk al weer kwijt, maar ik nog niet helemaal. Kun je je daar iets bij voorstellen?” En wie weet lukt het op die manier af en toe om iets te bespreken. Misschien komt het dan zelfs wel tot een sorry. En geef je elkaar weer even een knuffel geven of een boks.

Makkelijk zo even van de preekstoel gezegd: maar zou deze tekst niet een medicijn zijn tegen heel wat gehakketak?!

Zo kom ik bij het tweede dat genoemd wordt, na verdraag elkaar volgt [17]: **vergeef** elkaar. Het staat er zelf nog wat royaler. Je zou goed kunnen vertalen: vergeef elkaar *ruimhartig*. [17.1] En er staat niet bij: die ander moet daar eerst om gevraagd hebben. [17.2] [ik zeg niet: dit is algemene regel, soms wél vereist!] Er staat iets anders bij: jij vergeeft een ander, omdat de Heer jou heeft vergeven. [17.3] En de Heer doet dat ook heel ruimhartig. Al voordat je er om kon vragen.

Kijk, daar heb je die koppeling weer met dat fantastische begin: “omdat God jullie heeft uitgekozen, omdat jullie zijn heiligen zijn, omdat Hij jullie liefheeft”. En hier komt er dus bij: omdat Hij ook jou ruimhartig vergeeft: doe jij dat dan ook!

[18] Dat is dus Jezus uitstralen in een gebroken wereld: [18.1] verdragen, niet opspelen, niet laten escaleren, proberen je rust te bewaren en er wél op terug te komen. En het te bespreken en te vergeven.

En dat is dus Jezus uitstralen in een gebroken wereld: [18.2] een ander vergeven. Soms heeft hij of zij erom gevraagd. Sorry gezegd. Excuus aangeboden. En soms ook niet. Nogmaals, ik zeg niet dat je alles wat je is aangedaan met een beroep op deze tekst zou moeten vergeven. Voor sommige dingen is echt berouw nodig voor er vergeving kan plaatsvinden.

Maar toch, ik denk dat iedereen me wel kan volgen als ik zeg: het gaat hier om een [18.3] basishouding. Als christen iemand zijn die verdraagt en vergeeft. En dus niet iemand is die niet verdraagt, nooit vergeeft. Maar altijd blijft nadragen. *Snap je dat als je dat wel doet, je niks van genade begrepen hebt?*

[19] En van deze dingen kan juist de kleine, intieme kring van het huwelijk en gezin een geweldige goede oefenplaats zijn [ietsje breder: familiekring of vriendenkring; gemeente]. Als het daar niet gebeurt [19.1] – waar leer je het dan? En hoe doe je het dan in praktijk bij anderen, verdragen en vergeven? Iemand vertelde me: mijn ouders thuis hadden in het bijzijn van ons kinderen best wel eens woorden. Maar ze legden het altijd weer in ons bijzijn bij. Zeiden sorry, kwamen er op terug. En zoiets *vormt*. Dan is dat toch – ondanks dat er woorden waren – Jezus uitstralen.

[20=**zwart**] Tja, zou je nu kunnen verzuchten, ging dat bij ons maar zo ... Maar de praktijk is heel anders. In het voorbereidingsgroepje kregen we het er ook even over. En één van de factoren die genoemd werden, was: we hebben het hier te druk voor. Wij zijn vaak druk ... druk ... druk. Te gehaast en vervolgens te moe. En dan kun je meestal niet zoveel verdragen. Dit kan ik er niet ook nog bij hebben. Ik zeg niet dat het altijd de reden is, maar ga voor jezelf eens na: zit ons leven misschien te druk in elkaar. Willen we te veel? Is er wel rust in ons gezin? Hebben we wel tijd voor elkaar? En aandacht? Vormen we onze kinderen eigenlijk wel of is het vooral vitten wat we doen? [hier: anderen kunnen je erop wijzen. Hier hele gemeente bij betrokken; doopbelofte: ook altijd vraag aan hele gemeente]

Ik wil het even over dat vitten hebben [21]. Vitten = negatieve dingen zeggen, commentaar hebben. Als je als vader [en als moeder] steeds op je kinderen vit, dan worden ze moedeloos. Ja, nogal wieses. Als je steeds negatieve dingen zegt: “je doet dit niet goed, je doet dat niet goed. Wees toch eens rustig/stil” en noem maar op, ja vind je het dan gek als je kinderen moedeloos worden? Sterker nog: ze zullen al gauw de negatieve conclusie trekken: ‘ik ben de moeite niet waard’. En zo misvorm je je kinderen, die parels in Gods hand – misschien had je dat wel op het geboortekaartje staan. Terwijl Paulus ergens anders zegt – en die uitspraak kwamen we een paar weken geleden tegen: [21.1] vaders, verbitter uw kinderen niet, maar vorm en vermaan ze. Vormen – niet misvormen dus.

Vormen, dat kan op allerlei manieren. Vanuit de tekst van vanmorgen volgt meteen al meeleven, echte belangstelling hebben. En daar hoort dus bij: tijd nemen. En zorgen dat je die hebt. Kan best dat je in een bepaalde periode druk bent, maar altijd maar druk ... druk ... druk, dat is niet goed.

Er hoort ook bij: goede woorden spreken. Misschien is het wel niet voor niets dat juist de vaders hierop worden aangesproken. Vitten die soms het meest, als ze bijvoorbeeld moe uit hun werk komen? En is het niet zo dat – gemiddeld genomen – de vaders het minst echte gesprekken hebben met hun kinderen? Nou vaders, maar ook moeders en anderen, Spreuken 15:23 zegt: “Een mens vindt vreugde in een goed gekozen antwoord, de juist woorden op de juiste tijd, hoe voortreffelijk is dat!” Tja, in dit verband las ik ergens[21.2]: “er is nog nooit iemand ziek geworden of dood gegaan als gevolg van oprechte complimenten en bemoedigende woorden. Maar wie zou kunnen tellen hoeveel gewonde harten, vermoeide zielen of verwarde geesten het gevolg zijn van een gebrek aan bemoediging en positieve woorden?”

*** [22=zwart]

Als laatste wil ik iets doorgeven en onderstrepen wat een van de deelnemers aan het voorbereidingsgesprek zei. Ze zei: ik heb ontdekt hoe belangrijk het gebed is.[23] Dat je bidt voor je man of vrouw. Voor je kind. Dat laat je gelijk al zo anders tegen die ander aankijken, het maakt dat je een andere houding krijgt.[23.1]

Ja, dat is absoluut een waar woord. Voor iemand bidden, hem of haar voor God brengen – dat is toch dat je voor hem of haar het goede zoekt? En als je bij God komt, zelf in je gebed, juist dan besef je toch als het goed is, wie je zelf bent? In je persoonlijk gebed vraag je toch om vergeving voor jezelf, kom je zelf ook als klein mens voor God en dank je God om wie Hij voor jou is? En besef je dat jij het net zozeer moet hebben van Gods oneindige liefde en genade als je man, vrouw, zoon of dochter, die je op dat moment misschien wel achter het behang zou kunnen plakken ...

Paulus heeft het in dit gedeelte trouwens niet over bidden. Maar wél over God danken[23.2]. Dank God voor je man, vrouw, kinderen, goede vrienden. Er valt misschien heel wat voor ze te bidden – maar ook te danken. Ook hij of zij is toch een parel in Gods hand?!

***

Ik ga afsluiten. We gaan zo dat lied zingen ‘Ik wil jou van harte dienen en als Christus voor je zijn’.[24] Ja, dat is het! Elkaar dienen zoals Christus ons diende. Zo naar elkaar kijken als Christus dat deed. Als we dat lied zingen zo meteen – kijk elkaar maar aan, je man/vrouw/kind – en ook om je heen, in de gemeente. Knik elkaar maar toe als je durft: ja, ik wil jou ook van harte dienen. Ik wil als Christus voor jou zijn, wil jij het dan ook voor mij zijn? Ja, daarvoor zijn we toch samen Gods huisgezin?!